

# Computerbranche (Branchebeschrijving 2000–2006)

08

*Paul Ras*

Publicatiedatum CBS-website: 2 oktober 2008



## Verklaring van tekens

.	= gegevens ontbreken
*	= voorlopig cijfer
x	= geheim
–	= nihil
–	= (indien voorkomend tussen twee getallen) tot en met
0 (0,0)	= het getal is kleiner dan de helft van de gekozen eenheid
niets (blank)	= een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
2005–2006	= 2005 tot en met 2006
2005/2006	= het gemiddelde over de jaren 2005 tot en met 2006
2005/'06	= oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 2005 en eindigend in 2006
2003/'04–2005/'06	= oogstjaar, boekjaar enz., 2003/'04 tot en met 2005/'06

In geval van afronding kan het voorkomen dat het weergegeven totaal niet overeenstemt met de som van de getallen.

## Colofon

### *Uitgever*

Centraal Bureau voor de Statistiek  
Henri Faasdreef 312  
2492 JP Den Haag

### *Prepress*

Centraal Bureau voor de Statistiek - Facilitair bedrijf

### *Omslag*

TelDesign, Rotterdam

### *Inlichtingen*

Tel. (088) 570 70 70  
Fax (070) 337 59 94  
Via contactformulier: [www.cbs.nl/infoservice](http://www.cbs.nl/infoservice)

### *Bestellingen*

E-mail: [verkoop@cbs.nl](mailto:verkoop@cbs.nl)  
Fax (045) 570 62 68

### *Internet*

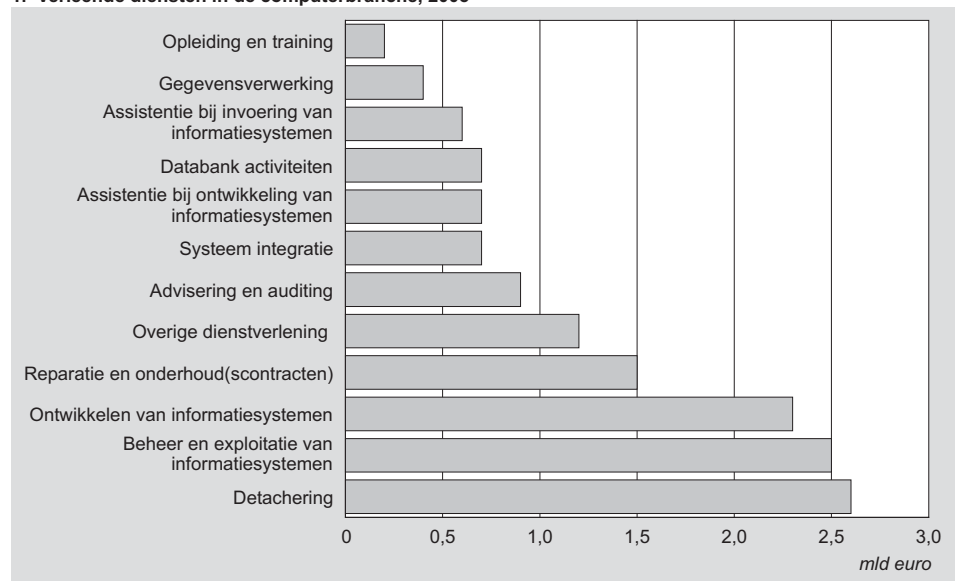
[www.cbs.nl](http://www.cbs.nl)

In 2006 is de omzet in de computerbranche opnieuw toegenomen. Al sinds 2004 is er elk jaar sprake van een stijging. Ook het aantal banen in deze branche stijgt sinds enkele jaren weer. Eind 2006 nam het aantal banen door de stijgende vraag naar IT-diensten met 13 duizend toe tot 148 duizend. De computerservicebedrijven zijn, samen met de uitzendbranche, de voornaamste aanjagers van de economische groei in de zakelijke dienstverlening.

### Vooraf detachering

De computerbranche bevat bedrijven die actief zijn in de automatiseringsdienstverlening. Hieronder vallen taken als hard- en softwareconsultancy, ontwikkelen, beheren en exploiteren van informatiesystemen en databankactiviteiten. In 2005 werd de helft van de totale omzet behaald uit drie activiteiten: detachering van personeel, ontwikkelen van informatiesystemen en beheren en exploiteren van informatiesystemen. De detachering-activiteiten liepen als gevolg van de verslechterde economische situatie in 2003 nog fors terug maar herstelden vanaf 2004 weer door de stijgende vraag naar automatiseerders. Ruim 10 procent van de omzet werd behaald uit reparatie en onderhoud. Daarnaast droegen assistentie bij het ontwikkelen en invoeren van informatiesystemen, systeem-integratie en databankactiviteiten in 2005 elk gemiddeld 5 procent bij in de omzet.

1. Verleende diensten in de computerbranche, 2005

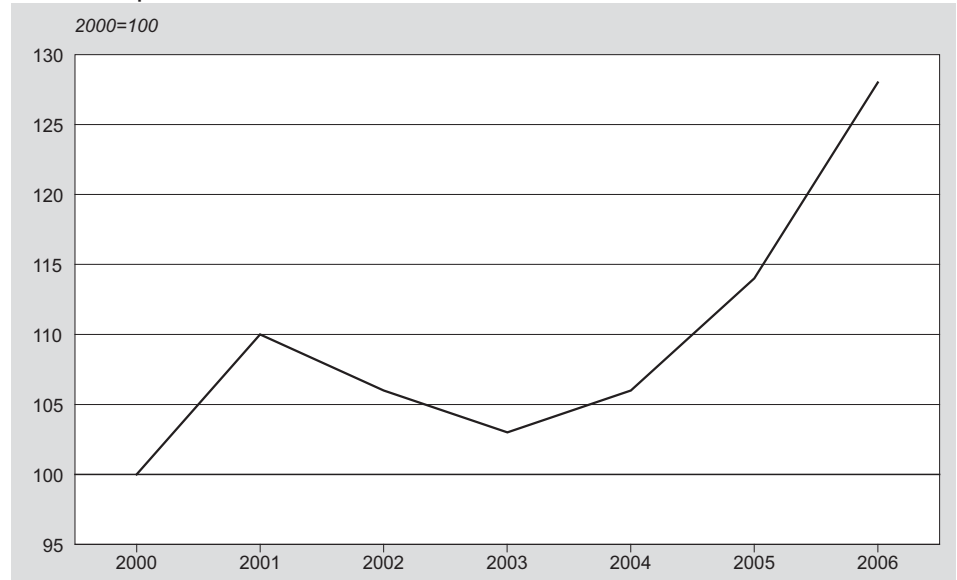


### Grootste branche in zakelijke dienstverlening

Met een omzet van 15,3 miljard euro hadden de computerservicebedrijven in 2005 het grootste omzetaandeel van alle branches in de zakelijke dienstverlening. De toegevoegde waarde van de branche bedroeg dat jaar 8,6 miljard euro. Evenals de uitzendbureaus zijn de computerservicebedrijven een belangrijke conjuncturele indicator: zodra de economie aantrekt, beginnen bedrijven direct weer te investeren in nieuwe ICT en voeren ze uitgesteld onderhoud uit aan bestaande systemen. Hiervoor huren deze bedrijven doorgaans personeel van computerservicebedrijven in.

Dit blijkt ook uit de omzetontwikkeling van de computerbranche: in 2003 liep de omzet uit detachingsactiviteiten nog fors terug als gevolg van de verslechterde economische situatie, maar vanaf 2004 steeg de vraag naar automatiseerders en herstelde de omzet zich weer.

## 2. Omzet computerbranche

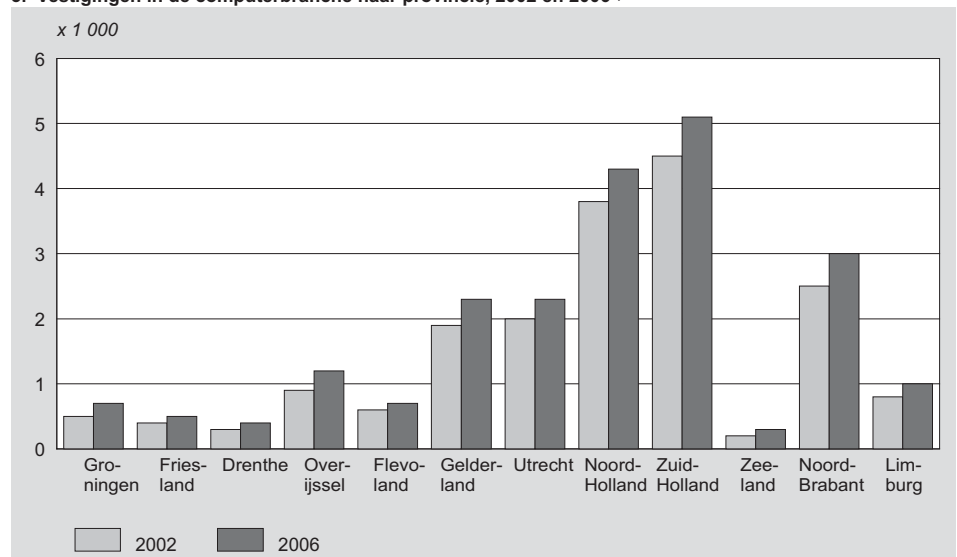


### Groei vanaf 2000 minder uitbundig dan eind jaren negentig

De jaren 1995 tot en met 1999 werden gekenmerkt door een uitbundige groei waarin zowel de omzet als de werkgelegenheid fors groeide. In 1999 zorgde de aanstaande eeuwwisseling voor extra werk, omdat veel computersystemen millenniumbestendig werden gemaakt of werden gecontroleerd op millenniumbestendigheid. Hierdoor steeg het aantal werkzame personen in de computerbranche van 122 duizend eind 1999 tot 142 duizend eind 2001. Ook in 2001, het jaar voor de komst van de euro, nam de omzet in de computerbranche met een groei van 10 procent nog flink toe.

Eind 2001 kwam de omslag: de omzet daalde ieder jaar 3 procent en ook de werkgelegenheid nam af. Het duurde tot en met het 2e kwartaal van 2004, voordat opnieuw sprake was van groei bij de computerbranche. Deze groei zette in 2005 versterkt door, in zowel de omzet als het aantal banen. In 2006 was de computerbranche met een groei van bijna 12 procent ten opzichte van 2005 de snelst groeiende branche in de zakelijke dienstverlening, na de uitzendbranche. Door de aanhoudende vraag naar nieuw ICT-personeel werd het steeds moeilijker om personeel voor de beschikbare vacatures te

## 3. Vestigingen in de computerbranche naar provincie, 2002 en 2006<sup>1)</sup>



<sup>1)</sup> Peildatum 1 januari.

vinden. In 2006 stonden hierdoor bij de computerservicebedrijven 9,4 duizend vacatures open, ruim tweemaal zoveel als in 2004.

### Concentratie bedrijven in hart van Nederland

Sinds het jaar 2000 is het aantal bedrijven in de computerbranche jaarlijks vrijwel continu toegenomen. Alleen in 2005 was er sprake van een daling, maar in 2006 herstelde de branche alweer met een groei van 19 procent. Dit kwam vrijwel geheel voor rekening van het kleinbedrijf.

Bijna vier van de vijf bedrijven in de computerbranche zijn gevestigd in de Randstad, Noord-Brabant of Gelderland. De overige 20 procent van de bedrijven ligt in de perifeer gelegen provincies.

### Weinig vrouwen in IT

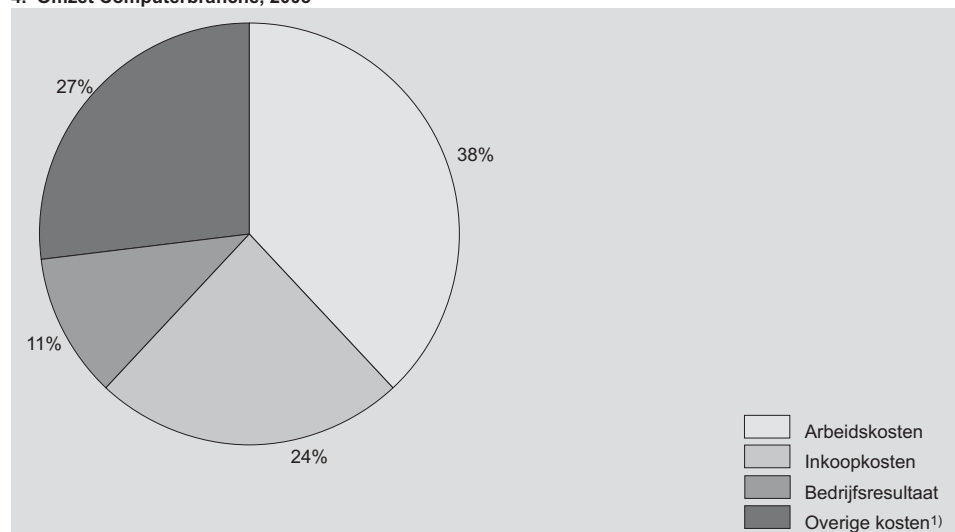
Na een forse dip in 2003 en 2004 herstelde het arbeidsvolume in de computerbranche in 2005 weer redelijk en kwam uit op ruim 118 duizend arbeidsjaren. Per saldo lag het arbeidsvolume dat jaar 1,3 procent lager in vergelijking met 2002.

De computerbranche is een typische mannenwereld: het aandeel banen van vrouwen is het laagst van de hele zakelijke dienstverlening. In 2005 was slechts 17 procent van de werknemers van de computerservicebureaus vrouw, in de zakelijke dienstverlening als geheel is dit aandeel twee keer zo groot. In vergelijking met 2002 is het aandeel vrouwen zowel in de computerbranche als in de totale zakelijke dienstverlening ieder jaar licht afgenomen.

### Aantal deeltijders toegenomen

In 2006 werd iets meer dan de helft van alle banen in de zakelijke dienstverlening in deeltijd vervuld. Tussen 2000 en 2006 is het aandeel deeltijdwerkers in deze dienstverlening als geheel licht toegenomen. Bij de computerservicebedrijven daarentegen steeg het aandeel deeltijders in deze periode met de helft. Toch was het aandeel deeltijders hier met 27 procent nog altijd het laagst.

#### 4. Omzet Computerbranche, 2005



<sup>1)</sup> Onder overige kosten vallen ondermeer verkoopkosten, huisvestingskosten, energiekosten en afschrijvingen op vaste activa.

## Hoge arbeidskosten

In de computerbranche zijn de arbeidskosten de grootste kostenpost (zie grafiek 4). In 2005 kwamen ze uit op 5,8 miljard euro, dit is 42 procent van de totale bedrijfslasten. De gemiddelde arbeidskosten per werknemer (in voltijd equivalenten) bij de computer-servicebedrijven zijn tussen 2002 en 2005 gestegen van bijna 50 duizend euro tot 55 duizend euro. De computerbranche behoort hiermee tot de bedrijfstakken met de duurste werknemers in de zakelijke dienstverlening.

Naast de arbeidskosten is de inkoopwaarde van de omzet met een aandeel van ruim 25 procent de tweede grootste kostenpost in 2005. Verder bedroegen de afschrijvingen 3 procent van de netto-omzet. Na aftrek van alle bedrijfslasten resteerde een bedrijfsresultaat van 1,7 miljard euro.

## Gehanteerde begrippen en definities

### *Afschrijvingen op vaste activa*

De waardevermindering van duurzame productiemiddelen, zoals machines, gebouwen, vervoermiddelen en software, als gevolg van normale slijtage en voorzienbare economische veroudering. Vaste activa zijn bedrijfsmiddelen die langer dan een jaar meegaan; materiële vaste activa betreffen posten zoals gebouwen, machines, grond, vervoermiddelen en computers. Immateriële vaste activa betreffen posten als software, octrooien, licenties, onderzoek en ontwikkeling. Als waarde van de afschrijvingen geldt het op de jaarrekening vermelde bedrag.

### *Arbeidsjaar*

Een maat voor het arbeidsvolume die wordt berekend door alle banen in een jaar om te rekenen naar voltijdequivalenten. Zie ook arbeidsvolume.

### *Arbeidskosten*

Deze kosten bestaan uit de bruto lonen en salarissen van werknemers, evenals het werkgeversaandeel in sociale verzekeringspremies, pensioenlasten en overige sociale lasten. In de productiestatistieken van het CBS (dit betreft de bedrijfseconomische gegevens in de publicatie, zoals omzet, bedrijfsresultaat en dergelijke) wordt hieronder verstaan: de bruto lonen en bruto salarissen van werknemers en de ten laste van de werkgevers komende sociale premies. Tot arbeidskosten worden de overige personeelskosten niet gerekend. Dit betreft betalingen in verband met uitzendkrachten en ingeleend personeel, opleidingskosten, kosten van werving en selectie van personeel, kosten van kantine, arbodiensten, bedrijfskleding, jubilea en dergelijke. Op de arbeidskosten zijn subsidies niet in mindering gebracht.

### *Arbeidsvolume*

Het arbeidsvolume in arbeidsjaren is het aantal banen in een jaar omgerekend naar voltijdequivalenten. Het voltijdequivalent van een baan van een werknemer wordt bepaald door de overeengekomen jaarlijkse arbeidsduur behorend bij deze baan te delen door de overeengekomen jaarlijkse arbeidsduur behorend bij een voltijdbaan. Het voltijdequivalent van een baan van een zelfstandige wordt bepaald door de gebruikelijke wekelijkse arbeidsduur behorend bij die baan te delen door de gemiddelde arbeidsduur van de banen van zelfstandigen met een wekelijkse arbeidsduur van 37 uur of meer.

### *Banen*

Een door een persoon als werknemer bezette arbeidsplaats. Een werkzame persoon kan meerdere banen naast elkaar hebben. In dat geval wordt van een hoofd- en een bijbaan gesproken. In deze publicatie betreft het in het algemeen de hoofdbaan.

### *Bedrijf*

De feitelijke transactor in het productieproces, gekenmerkt door zelfstandigheid ten aanzien van de beslissingen over dat proces en door het aanbieden van zijn producten aan

derden. Een bedrijf kan meer dan één vestiging omvatten, maar ook meer dan één juridische eenheid (onder juridische eenheden worden zowel natuurlijke als rechtspersonen verstaan). Dit is het geval wanneer de afzonderlijke vestigingen of juridische eenheden niet zelfstandig opereren. Anderzijds komt het voor dat binnen een juridische eenheid verschillende onderdelen zijn te onderscheiden die wat productie betreft zelfstandig opereren. Deze vormen dan op grond van de definitie evenzoveel bedrijven. Dit laatste doet zich vooral voor bij grotere concerns die uiteenlopende activiteiten ondernemen. Wanneer een aldus gedefinieerde eenheid zich over verschillende landen uitstrekt, wordt het Nederlandse deel als een geheel bedrijf beschouwd.

#### *Bedrijfslasten*

Het totaal van de kosten die zijn gemaakt om de bedrijfsopbrengsten te realiseren.

#### *Bedrijfsopbrengsten*

De opbrengsten uit de normale bedrijfsuitoefening, in casu de verkopen van goederen en diensten, alsmede de waarde van voorraadmutaties, geactiveerde productie voor het eigen bedrijf, subsidies en schade-uitkeringen.

#### *Bedrijfsresultaat*

Het resultaat behaald uit productieactiviteiten, in casu de verkopen van goederen en diensten, alsmede de waarde van voorraadmutaties, geactiveerde productie voor het eigen bedrijf, subsidies en schade-uitkeringen.

#### *Bruto toegevoegde waarde en bruto binnenlands product*

De toegevoegde waarde is het inkomen dat in het productieproces wordt gevormd. Het is het inkomen dat beschikbaar is voor de beloning van de betrokken productiefactoren. De bruto toegevoegde waarde tegen basisprijzen per bedrijfsklasse is gelijk aan het verschil tussen de productie (basisprijzen) en het intermediaire verbruik (aankopprijzen). De som van deze bruto toegevoegde waarde per bedrijfsklasse vormt het bruto binnenlandse product (basisprijzen). Bruto wil hier zeggen dat de afschrijvingen niet in mindering zijn gebracht op de toegevoegde waarde. Economische groei is de procentuele volumegroei van het bruto binnenlandse product.

#### *Conjunctuur*

De op- en neergaande beweging van de economie binnen een periode van vijf tot tien jaar.

#### *Inkoopwaarde omzet*

Kosten van grond- en hulpstoffen, verpakkingsmiddelen, handelsgoederen, loondiensten en uitbestede werkzaamheden, voor zover verbruikt bij de productie van de in het verslagjaar verkochte goederen en diensten. De kosten van de niet verkochte productie zijn niet in deze post begrepen en de kosten van de uit voorraad afkomstige omzet wel.

#### *Vestiging*

Elke afzonderlijk gelegen ruimte, terrein of complex van ruimten of terreinen, benut door een onderneming voor de uitoefening van de activiteiten. Iedere onderneming bestaat uit tenminste één vestiging.

#### *Werknemer*

Persoon die bij een bedrijf of instelling op de loonlijst staat. Hiertoe kunnen ook de directeurs-grotoaandeelhouders en hun familieleden behoren. Meewerkende eigenaren en gezinsleden die niet op de loonlijst staan, tellen niet mee.

#### *Werkzame personen*

Werkzame personen zijn alle personen die een baan hebben bij een in Nederland gevestigd bedrijf of bij een particulier huishouden.

**Staat 1**  
**Omzetontwikkeling Computerbranche, 1e kwartaal 2005–4e kwartaal 2006**

	2000=100
2005, 1e kwartaal	108
2005, 2e kwartaal	111
2005, 3e kwartaal	108
2005, 4e kwartaal	129
2006, 1e kwartaal	122
2006, 2e kwartaal	124
2006, 3e kwartaal	120
2006, 4e kwartaal	145

Bron: CBS.

**Staat 2**  
**Bedrijfsopbrengsten,-lasten en–resultaat Computerbranche, 2002–2005**

	2002	2003	2004	2005
<i>mln euro</i>				
Bedrijfsopbrengsten	13 368	13 213	13 710	15 559
%				
w.v. omzet	99,0	98,9	98,8	98,6
<i>mln euro</i>				
Bedrijfslasten	12 183	12 150	12 577	13 860
%				
<i>Inkoopwaarde omzet</i>	22,7	22,1	.	27,5
<i>Arbeidskosten</i>	43,1	43,9	41,7	41,8
<i>Afschrijvingen vaste activa</i>	4,0	4,1	3,1	3,5
<i>Overige bedrijfslasten</i>	30,2	29,9	.	27,3
<i>mln euro</i>				
Bedrijfsresultaat	1 184	1 063	1 132	1 699
%				
<i>Aandeel bedrijfsopbrengsten</i>	8,9	8,0	8,3	10,9

Bron: CBS.